

Turystyka 2019/2020

Kondycja finansowa turystyki 2019
i pomoc dla branży w 2020





Paweł Kamiński

mojeanalizy.pl
pawelkaminski@tipi.software

Koordynator projektu mojeanalizy.pl

WSTĘP

Szanowni Państwo,

mam przyjemność zaprezentować Państwu raport z analizy kondycji finansowej branży turystycznej. Niniejsze opracowanie prezentuje wyniki badania danych ze sprawozdań finansowych za rok 2019 oraz danych ze sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej za rok 2020 mikro, małym i średnim przedsiębiorstwom turystycznym. Zbiór danych jest jednym z największych publicznie dostępnych zasobów tego typu.

Raport ten jest kontynuacją naszego badania „Rating przedsiębiorstw turystycznych 2019” przeprowadzonego pod marką TIPI Software. W ramach tamtej analizy zbadaliśmy kilkaset przedsiębiorstw turystycznych, ocenialiśmy ich kondycję

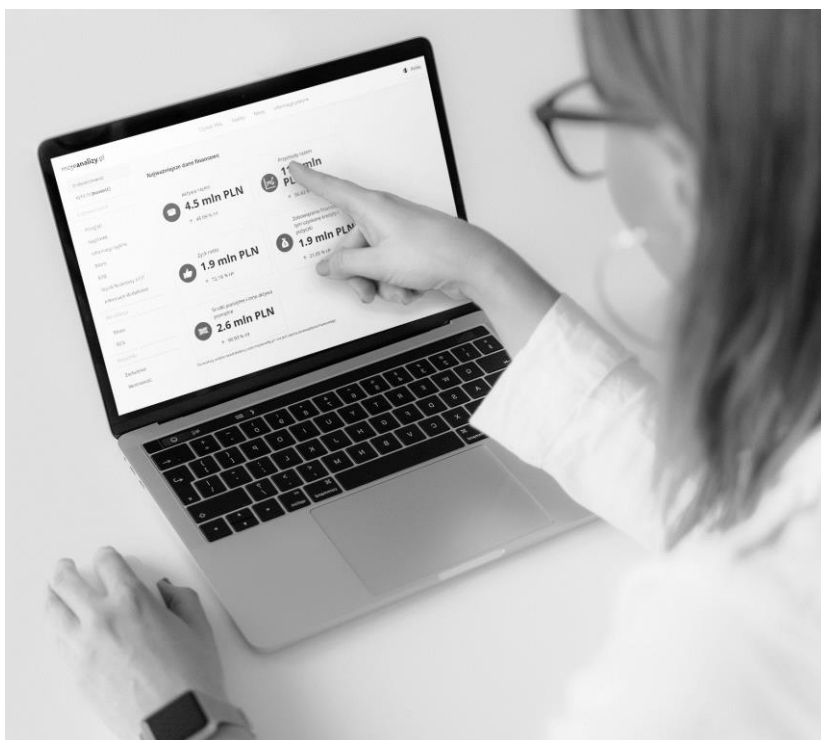
finansową. W tym roku byłoby nie w porządku wystawiać rating firmom turystycznym w obliczu kryzysu, w którym znalazła się cała branża. Zmieniliśmy zatem metodologię, a także uzupełniliśmy raport o wyniki badania środków pomocowych, na jakie w 2020 r. mogła liczyć branża.

Mam nadzieję, że nasze badanie będzie dla Państwa pomocne. Zainteresowanym szczegółami zapraszam do skorzystania z portalu mojeanalizy.pl.

Raport przedstawia dane z analizy, jednakże wyciągnięcie odpowiednich wniosków co do przyczyn i perspektyw przedsiębiorstw turystycznych pozostawiamy ekspertom branżowym.

mojeanalizy.pl

W niniejszym raporcie znajdziesz analizę branży turystycznej jako całości. Wszystkich zainteresowanych profilami indywidualnych spółek turystycznych zapraszamy na stronę mojeanalizy.pl



Można tam sprawdzić m.in. sprawozdania finansowe za badany okres oraz przeanalizować płynność finansową, zadłużenie, zyskowość, marże, cykl obiegu gotówki w przedsiębiorstwie itp.

Portal mojeanalizy.pl pozwala także na odczyt sprawozdań finansowych spółek turystycznych jakie będą pojawiać się za rok 2020.

W razie potrzeby dane na jakich przeprowadzono badania, mogą zostać udostępnione np. do prac naukowych, pogłębionych analiz eksperckich itd.

Zapraszamy do skorzystania z narzędzi serwisu mojeanalizy.pl

mojeanalizy.pl

2019

**Stan branży przed
kryzysem**



Dobór próby

Raport przedstawia obraz polskiej branży turystycznej w stanie, w jakim wchodziła w kryzys. Jest to obraz małych rentowności i dużego zadłużenia wielu firm oraz wysokich marż nielicznych. Pandemia tylko pogorszyła ten stan rzeczy.

Badanie kondycji finansowej przedsiębiorstw turystycznych w 2019 r. obejmuje podmioty, które spełniały następujące kryteria:

1. W rejestrze KRS wskazały jako przeważający przedmiot działalności kod PKD z działu 79 „działalność organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane”;

2. Prowadzą działalność gospodarczą w formie spółki akcyjnej, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółki komandytowo-akcyjnej lub spółki komandytowej;

3. Ich działalność nie była zawieszona na moment zamknięcia roku obrotowego 2019;

4. Na moment zamknięcia roku obrotowego 2019 nie były w

stanie likwidacji ani upadłości;

5. Prowadziły działalność od co najmniej 2017 r.;

6. Złożyły sprawozdania finansowe w KRS przed 5 listopada 2020;

7. Stosowały zasady rachunkowości ustalone ustawą o rachunkowości.

Obliczając wskaźniki finansowe oparto się na danych ze sprawozdań jedynie tych podmiotów, które w 2019 r. osiągnęły przychód ze sprzedaży nie mniejszy niż 100 tys. PLN. Zastosowano także odpowiednie weryfikatory minimalizujące ryzyko wewnętrznych sprzeczności w sprawozdaniach finansowych.

Kalkulacji rozkładu dokonano metodą interpolacji liniowej. Osie X i Y nie są porównywalne dla poszczególnych wykresów.



Płynność gotówkowa

Jedną z obaw związanych z wystąpieniem różnego rodzaju kryzysów jest brak wystarczających środków pieniężnych i ich ekwiwalentów pozwalających na nagłe uregulowanie zobowiązań

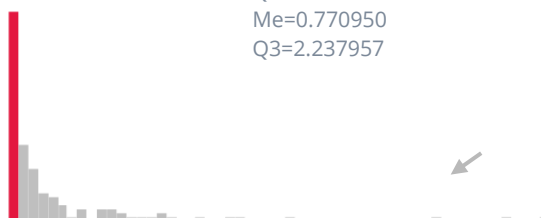
krótkoterminowych przy zatrzymaniu przychodów. W pierwszej kolejności zbadano zatem wskaźnik płynności gotówkowej (ang. cash ratio) na koniec 2019 r. Wskaźnik ten liczy iloraz

krótkoterminowych (w szczególności środków pieniężnych i innych aktywów pieniężnych) i zobowiązań krótkoterminowych.

Płynność gotówkowa organizatorów turystyki (79.12.Z)

42%

przedsiębiorstw z próby przed pandemią **nie posiadało płynnych aktywów pozwalających spłacić zobowiązania krótkoterminowe choćby w połowie**



n=126
Q1=0.232679
Me=0.770950
Q3=2.237957

43%

przedsiębiorstw z próby przed pandemią **miało środki bieżące wyższe od zobowiązań krótkoterminowych**

Płynność gotówkowa agentów turystycznych (79.11.A)

40%

przedsiębiorstw z próby przed pandemią **nie posiadało płynnych aktywów pozwalających spłacić zobowiązania krótkoterminowe choćby w połowie**



n=37
Q1=0.180775
Me=0.747492
Q3=3.182185

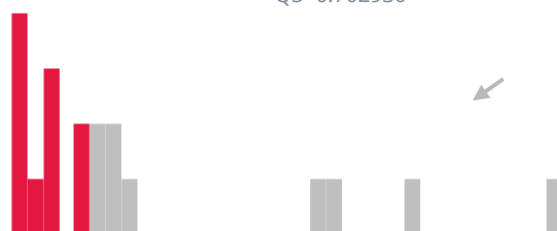
46%

przedsiębiorstw z próby przed pandemią **miało środki bieżące wyższe od zobowiązań krótkoterminowych**

Płynność gotówkowa pośredników turystycznych (79.11.B)

55%

przedsiębiorstw z próby przed pandemią **nie posiadało płynnych aktywów pozwalających spłacić zobowiązania krótkoterminowe choćby w połowie**



n=19
Q1=0.210953
Me=0.473393
Q3=0.702930

21%

przedsiębiorstw z próby przed pandemią **miało środki bieżące wyższe od zobowiązań krótkoterminowych**

Płynność bieżąca

Aby zmierzyć, w jakim stopniu przedsiębiorstwa turystyczne były w stanie spłacić zobowiązania o terminie wymagalności przypadającym w 2020 r.

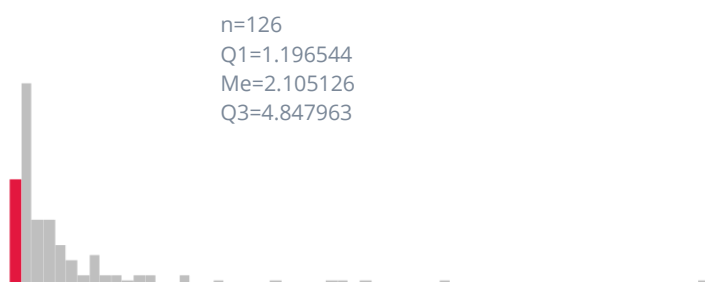
aktywami płynnymi (środkami pieniężnymi i innymi krótkoterminowymi aktywami finansowymi a także należnościami krótkoterminowymi

i zapasami) zmierzono wskaźnik płynności bieżącej (ang. current ratio). Wskaźnik ten oblicza się dzieląc aktywa obrotowe przez zobowiązania krótkoterminowe.

Wskaźnik płynności bieżącej organizatorów turystyki (79.12.Z)

17%

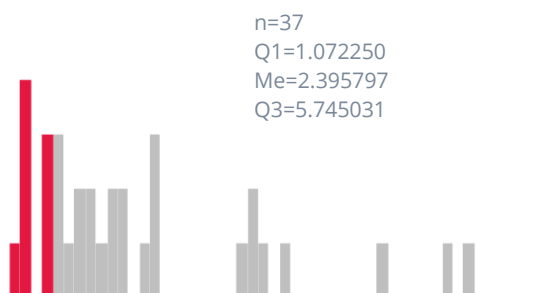
przedsiębiorstw z próby przed pandemią **nie posiadało zdolności spłaty swoich zobowiązań wymagalnych w 2020 r. nawet w razie spieniężenia wszystkich swoich aktywów obrotowych**



Wskaźnik płynności bieżącej agentów turystycznych (79.11.A)

21%

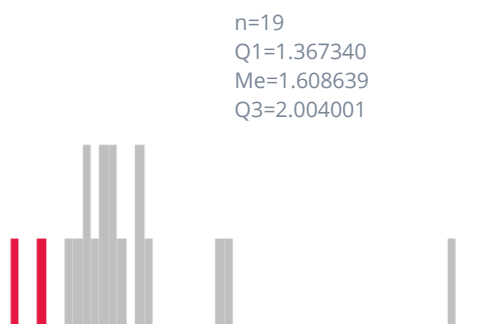
przedsiębiorstw z próby przed pandemią **nie posiadało zdolności spłaty swoich zobowiązań wymagalnych w 2020 r. nawet w razie spieniężenia wszystkich swoich aktywów obrotowych**



Wskaźnik płynności bieżącej pośredników turystycznych (79.11.B)

10%

przedsiębiorstw z próby przed pandemią **nie posiadało zdolności spłaty swoich zobowiązań wymagalnych w 2020 r. nawet w razie spieniężenia wszystkich swoich aktywów obrotowych**



Zadłużenie

Krytycznym problemem polskiej branży turystycznej wchodzącej w kryzys była utrzymująca się od lat niekorzystna struktura zadłużenia. Przedsiębiorstwa turystyczne finansują swoją działalność z

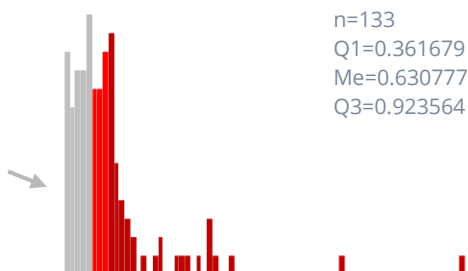
kredytów, pożyczek, przedpłat klientów i innych źródeł zewnętrznego finansowania, natomiast w mniejszym stopniu z kapitałów własnych. Stwarza to dodatkowy czynnik ryzyka dla

branży: nadmiernie zadłużone jednostki w pewnym momencie mogą stracić zdolność do terminowej spłaty zobowiązań, zwłaszcza w czasach kryzysu.

Wskaźnik ogólnego zadłużenia organizatorów turystyki (79.12.Z)

40%

przedsiębiorstw z próby przed pandemią **finansowała się w większej części z kapitału własnego** aniżeli z zobowiązań i rezerw na zobowiązania



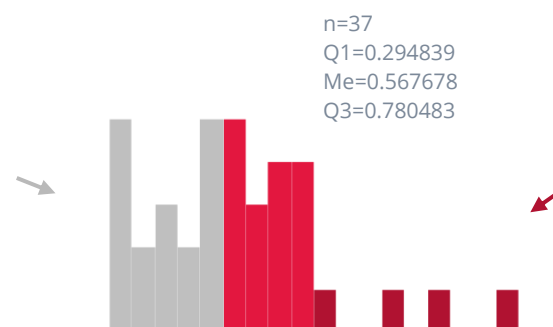
27%

Aż 27% przedsiębiorstw z próby przed pandemią **pokrywała swój majątek (aktywa razem) w 90% lub większym stopniu zadłużeniem** (zobowiązaniami i rezerwami na zobowiązania)

Wskaźnik ogólnego zadłużenia agentów turystycznych (79.11.A)

45%

przedsiębiorstw z próby przed pandemią **finansowała się w większej części z kapitału własnego** aniżeli z zobowiązań i rezerw na zobowiązania



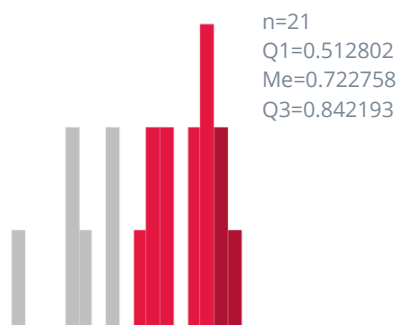
19%

przedsiębiorstw z próby przed pandemią **pokrywała swój majątek (aktywa razem) w 90% lub większym stopniu zadłużeniem** (zobowiązaniami i rezerwami na zobowiązania)

Wskaźnik ogólnego zadłużenia pośredników turystycznych (79.11.B)

20%

przedsiębiorstw z próby przed pandemią **finansowała się w większej części z kapitału własnego** aniżeli z zobowiązań i rezerw na zobowiązania



20%

przedsiębiorstw z próby przed pandemią **pokrywała swój majątek (aktywa razem) w 90% lub większym stopniu zadłużeniem** (zobowiązaniami i rezerwami na zobowiązania)

Rentowność

Od lat polska branża turystyczna to wysokie marże dla nielicznych i minimalna lub ujemna rentowność dla pozostałych. W przypadku znacznej ilości przedsiębiorstw niska rentowność uniemożliwiała poprawę swojej

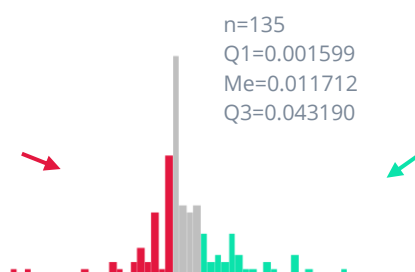
struktury majątkowej oraz poczynienie zapasów na okres zwiększonych trudności. "Powrót do normalności" po okresie pandemii dla wielu firm z branży oznacza powrót do marginalnych marż. Jako przykład poniżej

zamieszczamy rozkład rentowności ze sprzedaży (rozumianej jako iloraz zysku lub straty netto i przychodów ze sprzedaży) przedsiębiorstw turystycznych.

Rentowność ze sprzedaży organizatorów turystyki (79.12.Z)

22%

przedsiębiorstw z próby uzyskało rentowność ze sprzedaży 0% lub mniejszą



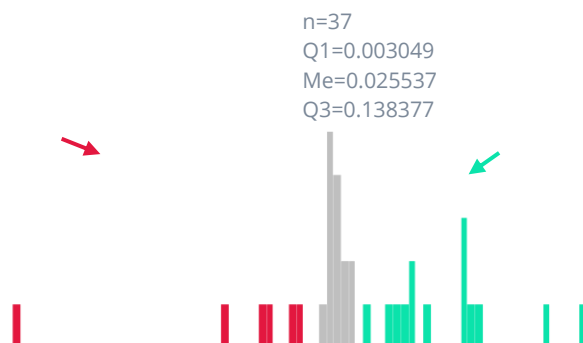
25%

przedsiębiorstw z próby uzyskało rentowność ze sprzedaży 4,3% lub większą

Rentowność ze sprzedaży agentów turystycznych (79.11.A)

20%

przedsiębiorstw z próby uzyskało rentowność ze sprzedaży 0% lub mniejszą



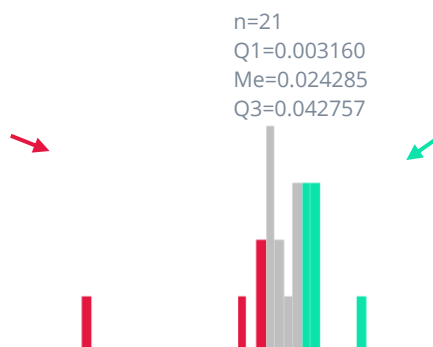
45%

przedsiębiorstw z próby uzyskało rentowność ze sprzedaży 4% lub większą (w przypadku aż 35% ROS przekroczył 10%)

Rentowność ze sprzedaży pośredników turystycznych (79.11.B)

15%

przedsiębiorstw z próby uzyskało rentowność ze sprzedaży 0% lub mniejszą



25%

przedsiębiorstw z próby uzyskało rentowność ze sprzedaży 4,3% lub większą

2020

Rok na kroplówce



Jak głęboki spadek?

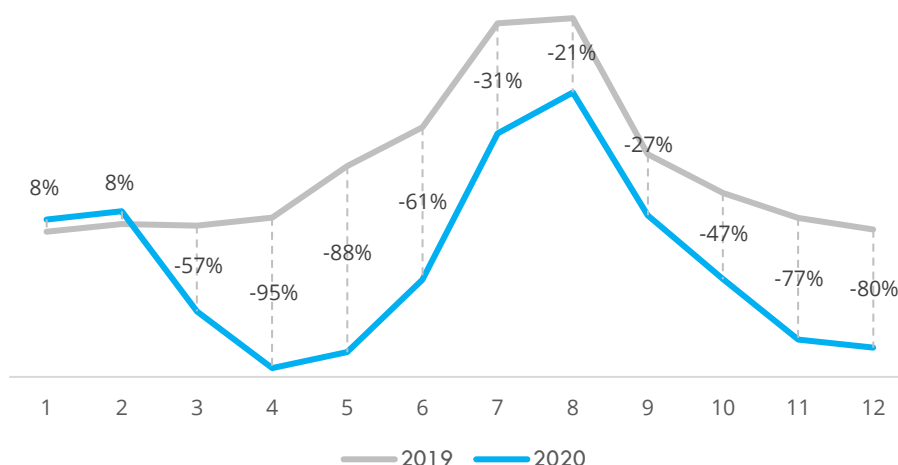
Na ostateczne wyniki finansowe za 2020 r. należy jeszcze poczekać. Wielkość spadku w przypadku poszczególnych przedsiębiorstw turystycznych będzie zależeć od wielu czynników, m.in. od ekspozycji na turystykę krajową lub zagraniczną, specjalizacji sezonowej itd. Jak wynika z danych Urzędu Lotnictwa Cywilnego i

Lotniska Chopina w Warszawie lotniczy ruch pasażerski w 2020 r. zmniejszył się o 80% w stosunku do roku 2019. Stopień obłożenia w turystycznych obiektach noclegowych w kraju według danych GUS zmalał w mniejszym stopniu, bo o 45%.

Pojawiające się w sprawozdaniach

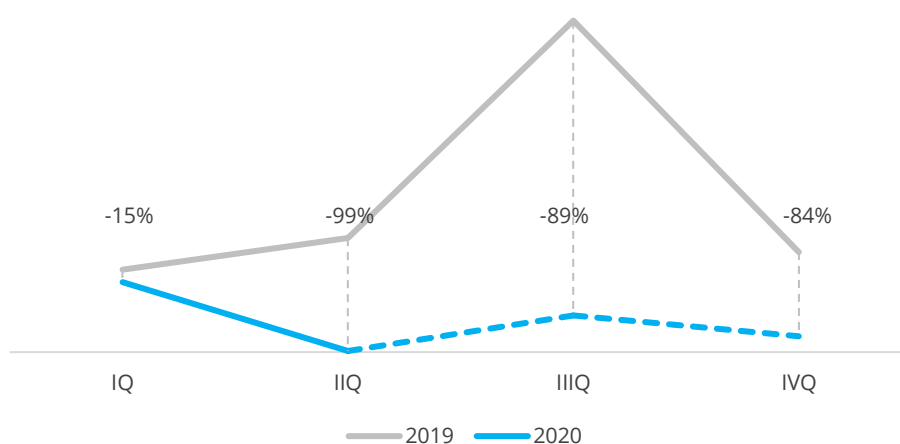
z działalności zarządu informacje o zdarzeniach po dniu bilansowym mówią o możliwych spadkach przychodów od -60 do -90%. Deutscher ReiseVerband (niemiecki odpowiednik Polskiej Izby Turystyki) podaje, że przychody niemieckiej branży rozumianej jako touroperatorzy i agenci turystyczni spadł o 80% r/r.

Udzielone noclegi ogółem w turystycznych obiektach noclegowych



Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Liczba pasażerów obsługiwanych przez porty lotnicze



*Dane za III i IV kwartał oszacowano na podstawie danych Lotniska Chopina w Warszawie

Źródło: Urząd Lotnictwa Cywilnego, Lotnisko Chopina w Warszawie

Metodologia badania pomocy publicznej

W celu zbadania pomocy publicznej udzielonej branży turystycznej w roku 2020 pobrano dane ze sprawozdań o udzielonej pomocy składanych na podstawie art. 32 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej. Dane te przefiltrowano uwzględniając tylko środki pomocowe udzielone w 2020 r., co do których w sprawozdaniu jako sektor działalności zaznaczono grupę PKD79: „działalność organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane”. Stan bazy danych jest

aktualny na dzień pobrania, tj. na 15 stycznia 2021 r. Dane ze sprawozdań o udzielonej pomocy zostały pobrane w niezmienionej postaci, w jakiej zostały podane do ogólnej wiadomości w systemie udostępniania danych o pomocy publicznej. Z próby odfiltrowano pomoc udzieloną beneficjentom zakwalifikowanym jako duzi przedsiębiorcy – takie podmioty uzyskują najczęściej pomoc na innych zasadach aniżeli pomoc udzielana MSP, ich bezpośrednie porównywanie byłoby zatem bezpodstawne.

Co istotne, informacja o sumie udzielonej pomocy publicznej nie jest tożsama z wartością wparcia udzielonego przedsiębiorstwom

turystycznym m.in. z uwagi na to, że nie każdy środek pomocowy ma status „pomocy publicznej”. Istnieje także ryzyko niepoprawnego oznaczenia wspieranego sektora przez podmiot udzielający pomocy. W konsekwencji przedmiotowe dane nie stanowią kompletnej i wyczerpującej informacji na temat łącznej wartości udzielonej pomocy. Tym niemniej **dane te dostarczają niezwykle interesujących informacji na temat struktury udzielonej pomocy jak i na temat struktury branży.**

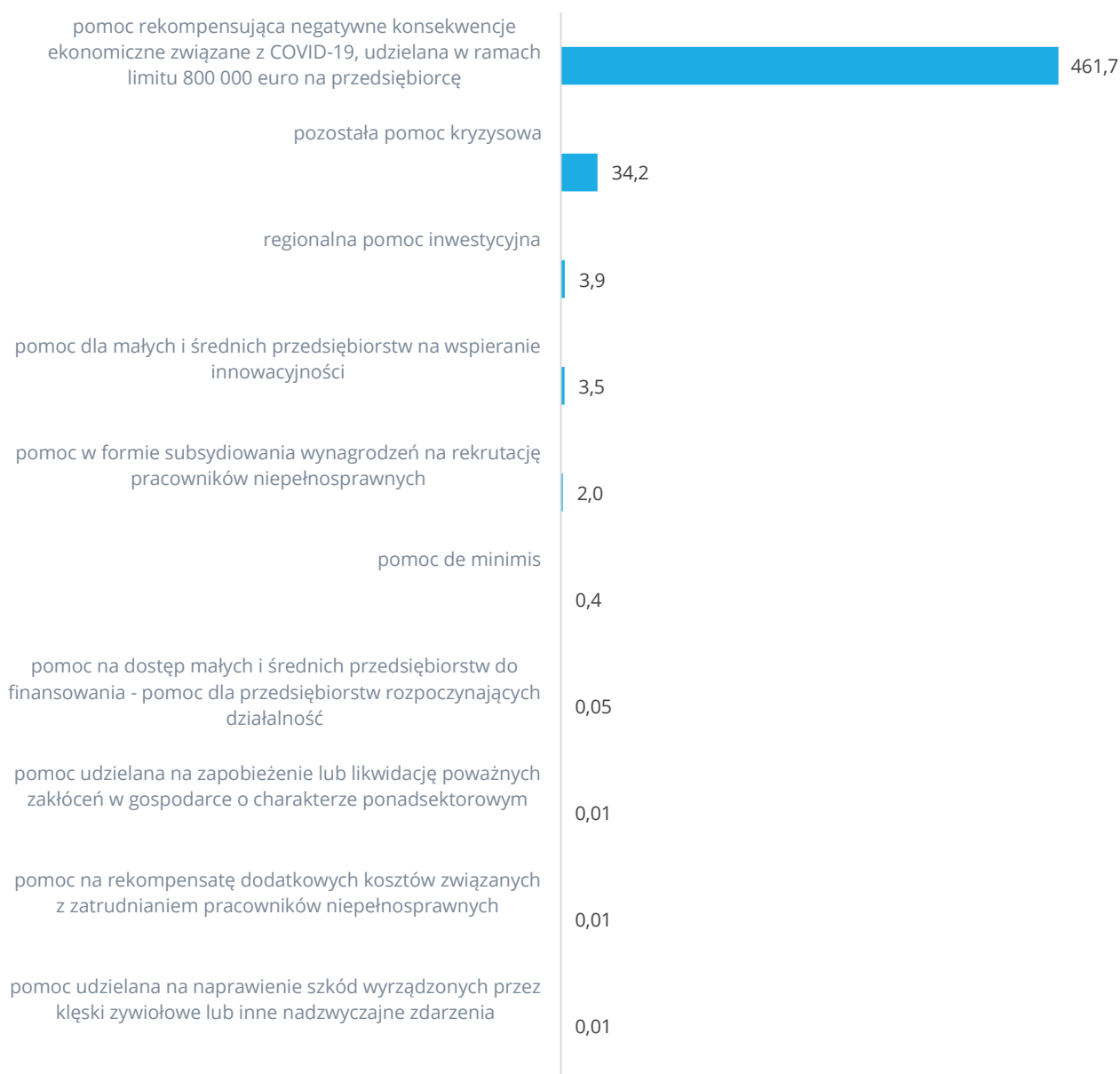
Pomoc publiczna udzielona w 2020 r.

Nie jest zaskoczeniem, że większość pomocy publicznej uzyskanej w 2020 r. to pomoc antykryzysowa, natomiast inne cele, jak wsparcie inwestycji, innowacyjności lub zatrudnienia osób niepełnosprawnych stanowią

zaledwie niewielki ułamek uzyskanych środków. Wartość brutto pomocy publicznej z podziałem na przeznaczenie pomocy przedstawia wykres poniżej. Piszac w dalszej części raportu o „pomocy

antykryzysowej” mamy na myśli pomoc rekompensującą negatywne konsekwencje ekonomiczne związane z COVID-19 i pozostałą pomoc kryzysową.

Wartość brutto pomocy publicznej w próbie z podziałem wg przeznaczenia [mln PLN]



Źródło: mojeanalizy.pl

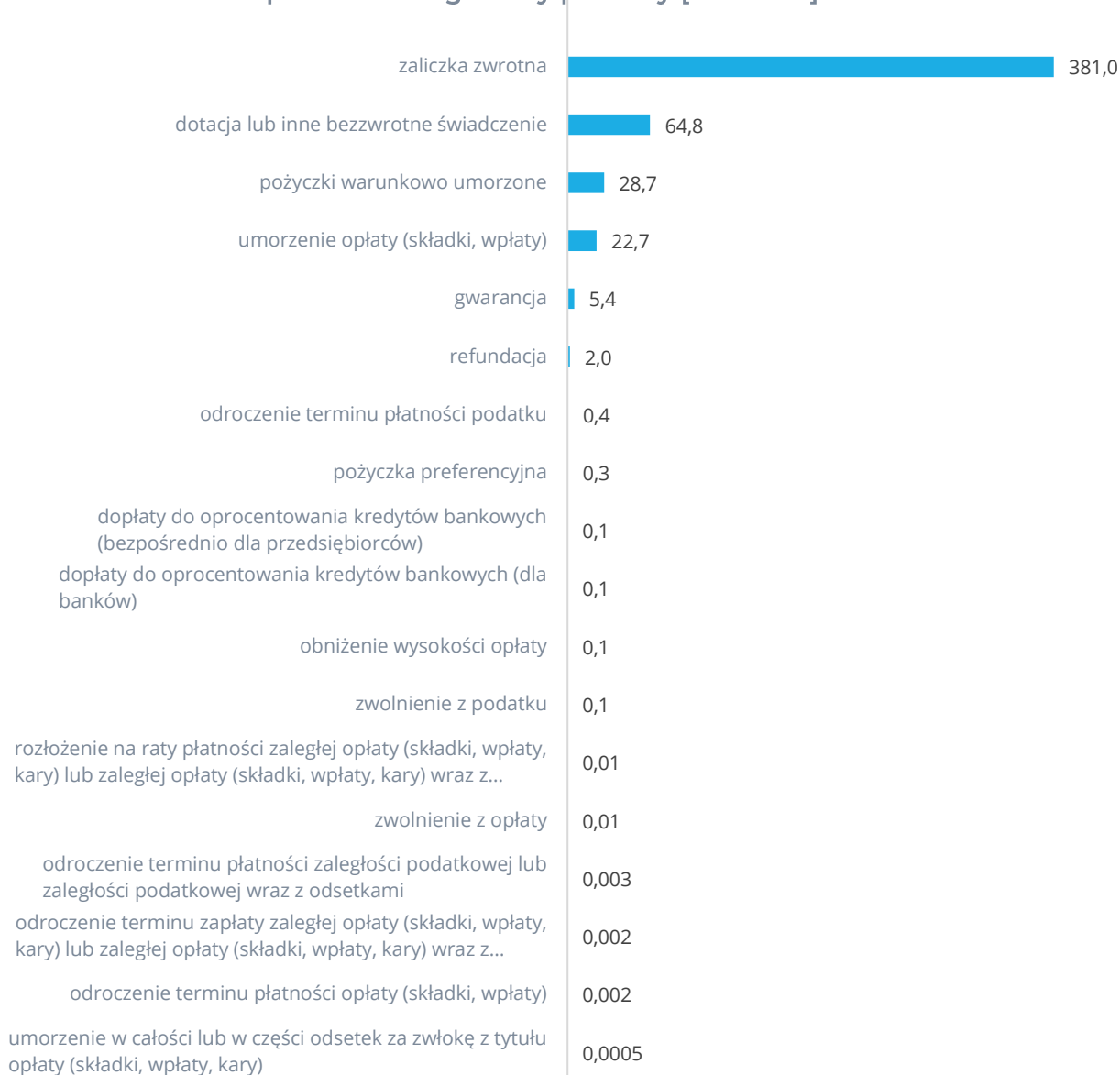
Środki pomocy stosowane w 2020 r.

Pomocą o największej wartości w próbie była w 2020 r. zaliczka zwrotna, której celem było wsparcie w sfinansowaniu części niepokrytych kosztów stałych i tym samym utrzymanie zatrudnienia w firmach. Na uwagę zasługuje niewielki udział pomocy publicznej w formach związanych z regulowaniem należności publicznoprawnych: zwolnień z

podatków lub z opłat, odroczenia terminów płatności, rozłożenia płatności na raty itd. Pomoc tego rodzaju nie zawsze ma status „pomocy publicznej”, co może wpływać na kompletność zestawienia. Nie można jednak wykluczyć, że przyczyną relatywnie niewielkiej wartości ulg tego rodzaju była niewielka ilość wniosków bądź duży odsetek

decyzji odmownych. Niezależnie od przyczyny przedmiotowe formy pomocy nie stanowiły istotnego wsparcia w przeciętnym przedsiębiorstwie turystycznym. Wyjątkiem były ulgi w opłacaniu składek ZUS, które stanowiły znaczącą wartość pomocy udzielonej w 2020 r.

Wartość brutto pomocy publicznej w próbie z podziałem wg formy pomocy [mln PLN]



Źródło: mojeanalizy.pl

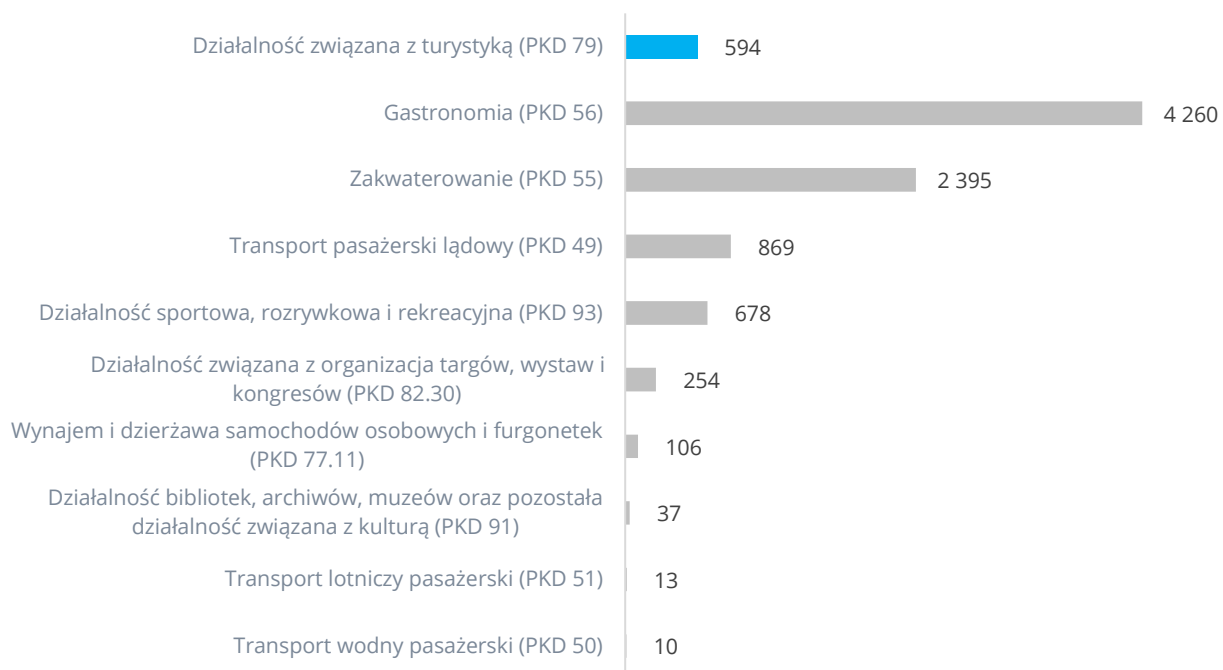
Najważniejsze formy pomocy

Badania te pogłębiono pobierając sprawozdania o udzielonej pomocy publicznej odnoszące się do przedsiębiorstw z próby, które badaliśmy na potrzeby analizy kondycji finansowej na koniec 2019 r.

Jako podstawę prawną pomocy publicznej o największej wartości w sprawozdaniach wskazano ustawę o systemie instytucji rozwoju (tzw. Program PFR 1.0 i PFR 2.0). Jak wynika z oficjalnych danych Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii

przedsiębiorstwa prowadzące działalność związaną z turystyką otrzymały 0,6 mld PLN z subwencji w ramach tych programów. Stanowi to 6% całej wartości subwencji otrzymanej przez firmy zaliczone do szeroko rozumianej gospodarki turystycznej.

Łączna kwota subwencji z programów PFR 1.0 i PFR 2.0 [mln PLN]



Źródło: Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii (stan na 11.02.2021)

Na drugim miejscu pod względem tytułu prawnego o największej wartości pieniężnej udzielonej pomocy w próbie znajduje się art. 15zzzd tzw. Ustawy antykryzysowej (chodzi o gwarancje i poręczenia Banku

Gospodarstwa Krajowego). Na trzecim natomiast są programy polityki spójności UE. Na czwartym art. 33 ustawy o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju. Na kolejnych miejscach znajdują się różne tytuły pomocy wypłacanej

na podstawie tzw. Ustawy antykryzysowej. W szczególności mowa tu o dofinansowaniu części kosztów wynagrodzeń pracowników z art. 15zzb oraz pożyczki z Funduszu Pracy, o których mowa w art. 15zzd.

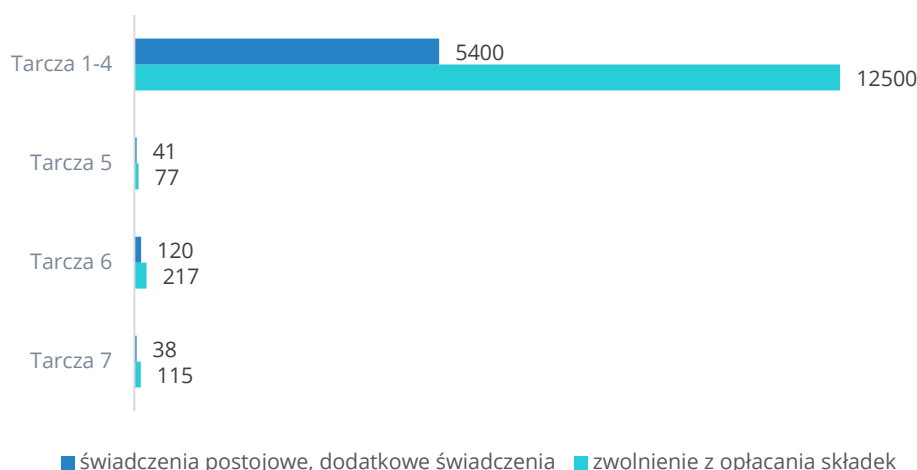
Najważniejsze formy pomocy

Sprawozdania o udzielonej pomocy publicznej wskazują na istotną rolę zwolnienia z opłacania składek na ubezpieczenia społeczne, nie jest to jednak środek wsparcia przeważający nad pozostałymi formami pomocy. Oficjalne dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych mówią o wiele większej wartości

udzielonej pomocy podmiotom turystycznym (por. wykres poniżej), sięgającej łącznie prawie 20 mld PLN. Należy jednak pamiętać, że zgodnie z wypowiedzią Prezes ZUS całkowite wsparcie ZUS dla wszystkich gałęzi gospodarki wyniosło do 16 lutego 2021 r. 30 mld PLN [1]. Zakładamy zatem, że różnice te wynikają z

bardzo szerokiego rozumienia gospodarki turystycznej i tylko niewielki odsetek z podanej poniżej kwoty (np. 6%, jeżeli interpolować dane dot. subwencji z Polskiego Funduszu Rozwoju) dotyczy przedsiębiorstw prowadzących działalność związaną z turystyką.

Łączna kwota świadczeń postojowych, zwolnienia ze składek ZUS i dodatkowych świadczeń z ZUS szeroko rozumianym „podmiotom turystycznym” [mln PLN]



Źródło: Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii (stan na 11.02.2021)

[1] <https://www.zus.pl/o-zus/dla-mediow/zus-w-mediach/-/publisher/aktualnosc/1/prezes-zus-wsparcie-w-ramach-tarczy-antykryzysowej-przekroczylo-30-mld-zl/3847416>

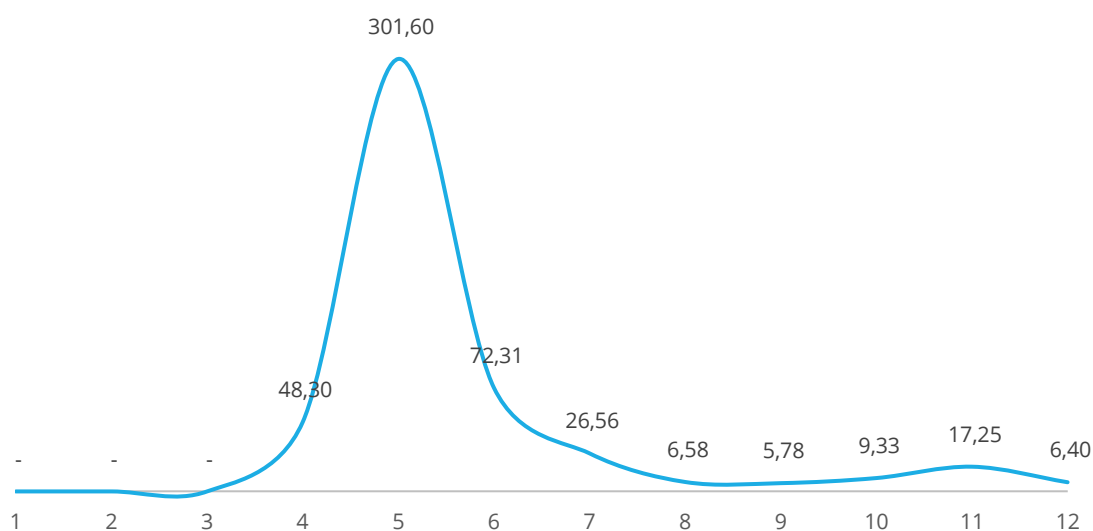
Rozkład pomocy publicznej w czasie

W dalszej kolejności przeanalizowano daty udzielenia pomocy antykrzysowej. Dane te są szczególnie interesujące w zestawieniu z ilością

przedsiębiorstw turystycznych, które w 2020 r. zakończyły lub zawiesiły swoją działalność. Ze sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej wynika, że 61% całej

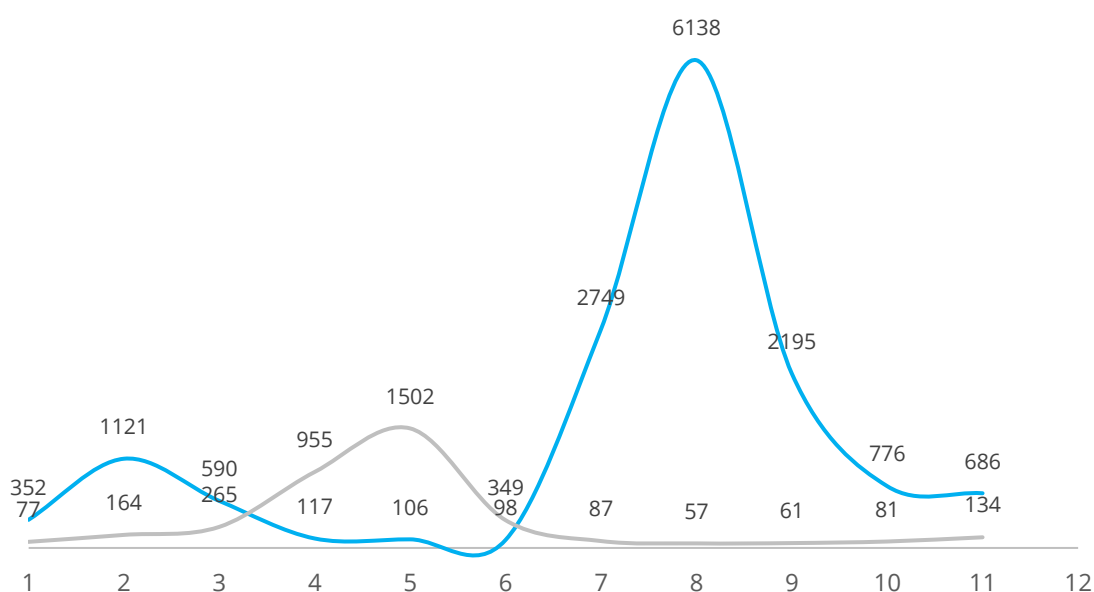
pomocy antykrzysowej została udzielona w maju, natomiast od lipca do końca roku przyznano tylko 15% wartości brutto pomocy za cały rok.

Wartość pomocy brutto w próbie wg miesięcy udzielenia pomocy [mln PLN]



Źródło: mojeanalizy.pl

Zmiany statusu firm w turystyce



Źródło: aleo.pl

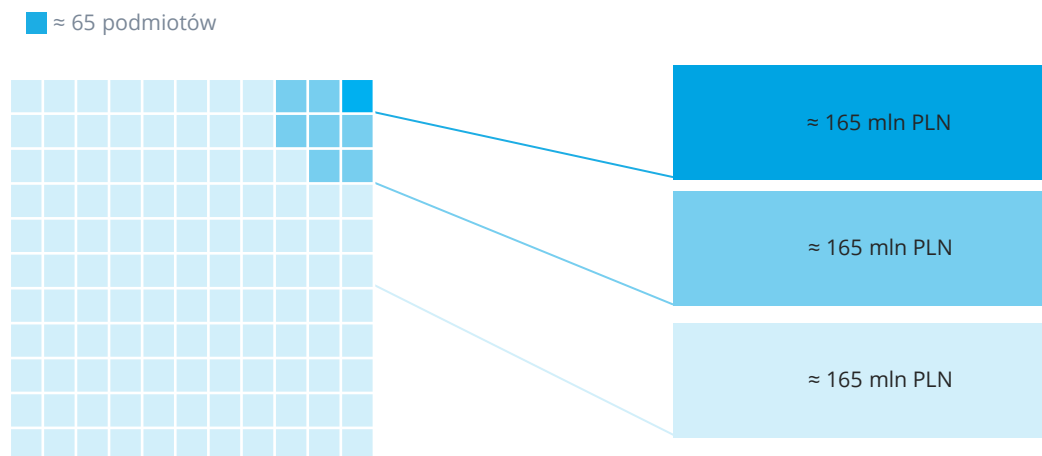
— zawieszenia i zamknięcia — wznowienia

Struktura udzielonej pomocy

Analiza pomocy publicznej daje także wiele informacji odnośnie struktury branży turystycznej. Aż 1/3 wartości brutto pomocy antykrzysowej trafiła do 63 przedsiębiorstw z grupy PKD79,

kolejne 1/3 pomocy do 422 przedsiębiorstw, natomiast pozostałe środki zostały rozdzielone między 7308 podmiotów z próby. Odczytując te dane należy pamiętać wyniki

analizy form pomocy, które wskazywało, że pomocą o największej wartości jest pomoc na pokrycie kosztów stałych i utrzymanie zatrudnienia.

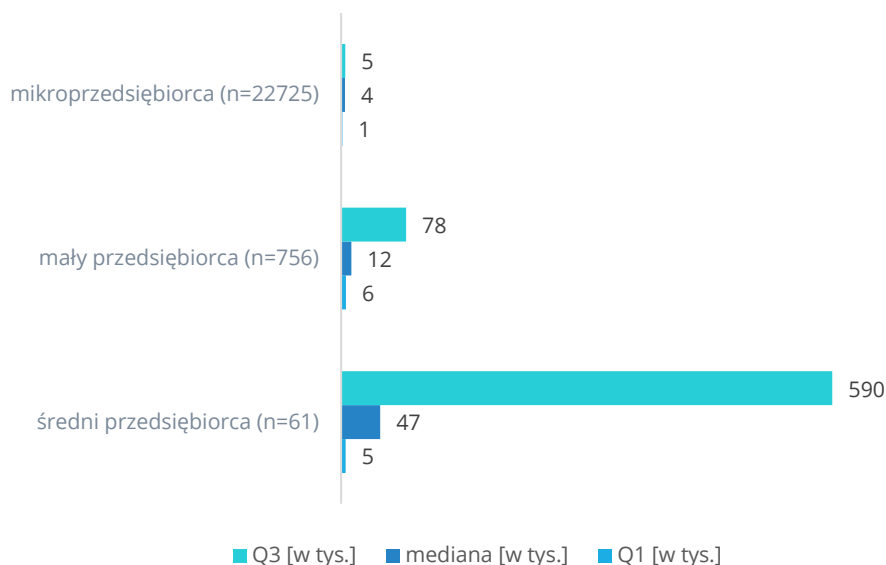


Bardziej szczegółowy rozkład udzielonej pomocy publicznej przedstawia wykres poniżej. Interpretację danych z próby można zademonstrować na przykładzie przedsiębiorstw średnich, czyli w uproszczeniu

takich, które zatrudniają między 50 a 249 pracowników i których roczny obrót wynosi między 10 a 50 mln EUR, lub roczna suma bilansowa wynosi między 10 a 43 mln EUR. Jak widać na wykresie poniżej 25% średnich

przedsiębiorstw w próbie uzyskało pomoc niższą niż 5 tys. PLN, połowie udzielono pomocy w wysokości 12 tys. PLN brutto, natomiast 25% średnich przedsiębiorstw uzyskało pomoc publiczną wyższą niż 590 tys. PLN.

Rozkład wartości pomocy brutto w próbie wg wielkości podmiotu [w tys. PLN]



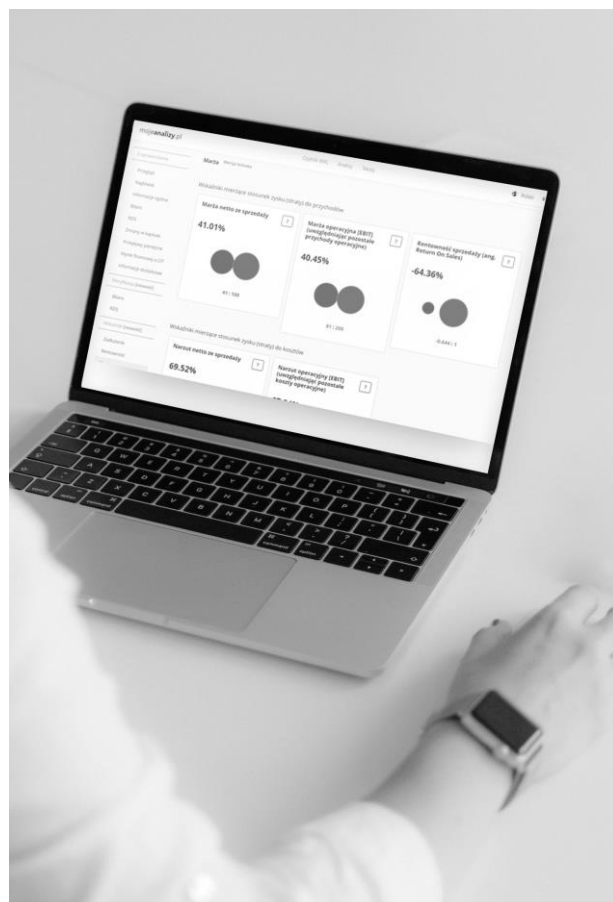
mojeanalizy.pl

Zachęcamy także do zapoznania się z naszymi narzędziami, które udostępniliśmy na stronie mojeanalizy.pl.

mojeanalizy.pl to zestaw narzędzi do odczytu i analizy danych polskich przedsiębiorstw. Mogą Państwo znaleźć tam obliczenia analizy wskaźnikowej dotyczące między innymi:

- zadłużenia
- rentowności
- marż
- płynności
- cyklu obiegu gotówki
- cen transferowych

Znajdą też tam Państwo narzędzia do weryfikacji sprawozdań finansowych, wizualizacji danych i wiele innych.



Zapraszamy do skorzystania z narzędzi serwisu mojeanalizy.pl

mojeanalizy.pl

Popatrz, zanim skoczysz

Przed ważną decyzją
Twojej firmy zbadaj swoje
otoczenie biznesowe

Działalność w biznesie wymaga nieustannego podejmowania decyzji, od których zależy przyszłość Twojej firmy. Wejście na kurczący się rynek, współpraca z kontrahentem na skraju bankructwa lub nietrafiona inwestycja mogą zniszczyć Twoją firmę.

Pamiętaj, zanim rozpoczniesz inwestycję / projekt / działalność ważne jest aby zgromadzić jak najwięcej informacji o otoczeniu (o konkurentach jak i kontrahentach).

O mojeanalizy.pl

Oferujemy usługi z zakresu danych i analiz finansowych. Pomagamy szczegółowo poznać i zrozumieć dowolną branżę.

mojeanalizy.pl

